

Zbiór Orzeczeń

Sprawa T-732/16

**Valencia Club de Fútbol, SAD
przeciwko
Komisji Europejskiej**

Wyrok Sądu (czwarta izba) z dnia 12 marca 2020 r.

Pomoc państwa – Pomoc udzielona przez Hiszpanię na rzecz zawodowych klubów piłkarskich – Gwarancja – Decyzja uznająca pomoc za niezgodną z rynkiem wewnętrznym – Korzyść – Zagrożone przedsiębiorstwo – Kryterium inwestora prywatnego – Wytyczne dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw – Kwota pomocy – Beneficjent pomocy – Zasada niedyskryminacji – Obowiązek uzasadnienia

1. *Postępowanie sądowe – Skarga wszczynająca postępowanie – Wymogi formalne – Określenie przedmiotu sporu – Zwięzłe przedstawienie podniesionych zarzutów – Pisma załączone do skargi – Dopuszczalność – Przestanki [statut Trybunału Sprawiedliwości, art. 21; regulamin postępowania przed Sądem, art. 76 lit. d)]*

(zob. pkt 28, 29)

2. *Postępowanie sądowe – Skarga wszczynająca postępowanie – Wymogi formalne – Jasne i precyzyjne przedstawienie podniesionych zarzutów – Zarzut braku lub niewystarczającego charakteru uzasadnienia – Zarzut odrębny od zarzutu braku materialnej zgodności z prawem – Brak jasności i precyzyjności – Niedopuszczalność [art. 263, 296 TFUE; statut Trybunału Sprawiedliwości, art. 21; regulamin postępowania przed Sądem art. 76 lit. d)]*

(zob. pkt 35–39)

3. *Pomoc przyznawana przez państwa – Badanie przez Komisję – Wytyczne wydane przez Komisję – Skutek wiążący – Granice – Wytyczne dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw – Zagrożone przedsiębiorstwo – Pojęcie – Złożona ocena ekonomiczna – Uprawnienia dyskrecyjne Komisji – Kontrola sądowa – Granice (art. 107, 108 TFUE; komunikat Komisji 2004/C 244/02)*

(zob. pkt 58–62)

4. *Pomoc przyznawana przez państwa – Zakaz – Odstępstwa – Pomoc, która może być uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym – Pomoc na ratowanie zagrożonego przedsiębiorstwa – Wytyczne dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw – Zagrożone przedsiębiorstwo – Pojęcie – Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – Punkt 10 lit. a) wytycznych. – Utrata ponad połowy kapitału zakładowego – Kryteria oceny – Uwzględnienie zmniejszenia wartości funduszy własnych przy braku zmniejszenia wartości kapitału zakładowego – Dopuszczalność [art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE; komunikat Komisji 2004/C 244/02, pkt 10 lit. a)]*

(zob. pkt 62, 63, 66–71, 73–104)

5. *Pomoc przyznawana przez państwa – Pojęcie – Przyznanie korzyści beneficjentom – Gwarancja publiczna udzielona organizacji o celach niezarobkowych na kredyt bankowy zaciągnięty wyłącznie w celu dokapitalizowania zagrożonego przedsiębiorstwa – Realizacja świadczenia wzajemnego w formie wypłaty stawki gwarancyjnej – Ocena według kryterium inwestora prywatnego – Ocena w świetle wszystkich istotnych elementów spornej transakcji i jej kontekstu – Domniemanie niespełniania przez stawkę gwarancyjną warunków rynkowych – Niedopuszczalność – Naruszenie komunikatu w sprawie gwarancji – Oczywisty błąd w ocenie [art. 107 ust. 1 TFUE; komunikat Komisji 2008/C 155/02, pkt 3.2 lit. d), pkt 4.1)]*

(zob. pkt 122, 123, 126–134)

6. *Pomoc przyznawana przez państwa – Pojęcie – Przyznanie korzyści beneficjentom – Gwarancja publiczna udzielona organizacji o celach niezarobkowych na kredyt bankowy zaciągnięty wyłącznie w celu dokapitalizowania zagrożonego przedsiębiorstwa – Ocena według kryterium inwestora prywatnego – Spoczywający na Komisji ciężar dowodu – Zakres – Niedopełnienie obowiązku zgromadzenia dowodów dotyczących innych podobnych transakcji przeprowadzanych w warunkach rynkowych – Oczywisty błąd w ocenie (art. 107 ust. 1 TFUE)*

(zob. pkt 135–137)

7. *Pomoc przyznawana przez państwa – Badanie przez Komisję – Określenie beneficjenta pomocy – Faktyczne korzystanie – Gwarancja publiczna udzielona organizacji o celach niezarobkowych na kredyt bankowy zaciągnięty wyłącznie w celu dokapitalizowania zagrożonego przedsiębiorstwa – Kwalifikacja przedsiębiorstwa jako beneficjenta środka pomocy – Dopuszczalność – Istnienie współbeneficjentów – Brak wpływu (art. 107 ust. 1 TFUE)*

(zob. pkt 150–153, 155)

8. *Pomoc przyznawana przez państwa – Zakaz – Odstępstwa – Pomoc, która może być uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym – Pomoc na restrukturyzację zagrożonego przedsiębiorstwa – Warunki – Brak spójnego planu restrukturyzacji w momencie przyznania pomocy – Skutki – Kolejne, mające ze sobą ścisły związek interwencje państwa – Kryteria oceny*

[art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE]

(zob. pkt 164–171)

9. *Pomoc przyznawana przez państwa – Zakaz – Odstępstwa – Pomoc, która może być uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym – Ocena w świetle art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE – Uwzględnienie wcześniejszej praktyki – Wyłączenie – Naruszenie zasady równego traktowania – Brak*
[art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE]

(zob. pkt 179, 181, 182)

10. *Pomoc przyznawana przez państwa – Odzyskanie bezprawnie przyznanej pomocy – Obliczenie kwoty podlegającej odzyskaniu – Pomoc dla zagrożonego przedsiębiorstwa – Gwarancja publiczna udzielona organizacji o celach niezarobkowych na kredyt bankowy zaciągnięty wyłącznie w celu dokapitalizowania zagrożonego przedsiębiorstwa – Ocena wartości regwarancji polegającej na ustanowieniu zastawu na akcjach zagrożonego przedsiębiorstwa – Złożona ocena ekonomiczna – Uprawnienia dyskrecjonalne Komisji – Kontrola sądowa – Granice – Wpływ podwyższenia kapitału na sytuację finansową zagrożonego przedsiębiorstwa i wartość jego akcji – Elementy oceny*
[art. 108 ust. 2 akapit pierwszy TFUE; komunikat Komisji 2004/C 244/02, pkt 10 lit. a), pkt 11]

(zob. pkt 193–203)

Streszczenie

Wyrokiem Valencia Club de Fútbol/Komisja Europejska (T-732/16), ogłoszonym w dniu 12 marca 2020 r., Sąd stwierdził nieważność, w odniesieniu do skarżącej, decyzji 2017/365¹, uznającej w szczególności gwarancje udzielone na rzecz Fundación Valencia w celu uzyskania kredytu bankowego na poczet nabycia akcji Valencia Club de Fútbol za pomoc państwa niezgodną z prawem i z rynkiem wewnętrznym.

Skarżąca, Valencia Club de Fútbol, jest hiszpańskim zawodowym klubem piłkarskim. Fundación Valencia jest organizacją o celach niezarobkowych związaną z działalnością tego klubu piłkarskiego. W dniu 5 listopada 2009 r. Fundación Valencia otrzymała od Instituto Valenciano de Finanzas (zwanego dalej „IVF”) – instytucji finansowej Generalitat Valenciana (Wspólnoty Autonomicznej Walencji, Hiszpania) – gwarancję na kredyt bankowy w wysokości 75 mln EUR zaciągnięty w celu zakupu 70,6% akcji skarżącej w ramach transakcji podwyższenia kapitału, o której zadecydowała strona skarżąca (zwaną dalej „pierwotną gwarancją”). W ramach świadczenia wzajemnego IVF miał pobierać stawkę gwarancyjną w wysokości 0,5% i uzyskać tytułem regwarancji prawo zastawu na akcjach skarżącej. Harmonogram spłaty kredytu przewidywał spłatę odsetek począwszy od sierpnia 2010 r. oraz spłatę kwoty głównej w dwóch transzach w wysokości 37,5 mln EUR każda, płatnych w dniach 26 sierpnia 2014 r. i 26 sierpnia 2015 r., finansowanych ze sprzedaży akcji strony skarżącej. W dniu 10 listopada 2010 r. IVF zwiększył gwarancję na rzecz Fundación Valencia o 6 mln EUR w celu uzyskania wyższej kwoty

¹ Decyzja Komisji (UE) 2017/365 z dnia 4 lipca 2016 r. w sprawie pomocy państwa SA.36387 (2013/C) (ex 2013/NN) (ex 2013/CP) wdrożonej przez Hiszpanię na rzecz Valencia Club de Fútbol, SAD, Hércules Club de Fútbol, SAD, oraz Elche Club de Fútbol, SAD (Dz.U. 2017, L 55, s. 12) (zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”).

kredytu, która została już udzielona, w celu pokrycia spłaty kwoty głównej, odsetek i kosztów należnych w związku ze spłatą odsetek od kredytu objętego gwarancją (zwanej dalej „drugą gwarancją”).

W zaskarżonej decyzji Komisja uznała, że gwarancja udzielona Fundación Valencia przez IVF uruchamiała zasoby państwowe i można ją przypisać Królestwu Hiszpanii, że beneficjentem tej pomocy była skarżąca, ponieważ Fundación Valencia występowała jedynie jako pośrednik finansowy, a sytuacja finansowa skarżącej w momencie przyznania rozpatrywanego środka była sytuacją zagrożonego przedsiębiorstwa w rozumieniu wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw². Stwierdziła ona, w świetle kryteriów określonych w komunikacie Komisji w sprawie stosowania art. [107] i [108 TFUE] do pomocy państwa w formie gwarancji³, że pomoc jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym.

W wyroku wydanym w tej sprawie Sąd potwierdził przede wszystkim, że strona skarżąca jest przedsiębiorstwem zagrożonym w rozumieniu wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw. Zgodnie z pkt 10 lit. a) tych wytycznych spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością uznaje się za zagrożoną, jeżeli ponad połowa jej zarejestrowanego kapitału została utracona, w tym ponad jedna czwarta kapitału w okresie poprzedzających 12 miesięcy. W niniejszej sprawie, chociaż wartość kapitału zakładowego skarżącej nie uległa zmniejszeniu w momencie udzielenia pierwotnej gwarancji, Sąd orzekł, że Komisja słusznie uznała ją za przedsiębiorstwo zagrożone, ponieważ jej majątek netto, czyli fundusze własne, stanowiły wówczas mniej niż połowę jej kapitału zakładowego. Sąd stwierdził w tym względzie, że ani specyfika sektora zawodowej piłki nożnej, ani wartość rynkowa jego zawodników, ani solidność i wiarygodność planu przywrócenia rentowności przyjętego w 2009 r. nie mogą podważyć tej oceny.

Sąd orzekł jednak, że Komisja nie uwzględniła komunikatu w sprawie gwarancji, zakładając, że żadna instytucja finansowa nie weszłaby w pozycję poręczyciela zagrożonego przedsiębiorstwa, i że w związku z tym nie było konieczne sprawdzenie, czy stawka gwarancyjna należna od Fundación Valencia z tytułu pierwotnej gwarancji, ustalona na poziomie 0,5% objętej nią kwoty, była zgodna z warunkami rynkowymi. Do Komisji należało bowiem dokonanie całościowej oceny z uwzględnieniem wszystkich istotnych dowodów pozwalających na ustalenie, czy skarżąca w sposób oczywisty nie uzyskuje porównywalnych udogodnień jakie otrzymaby od podmiotu prywatnego. Sąd stwierdził również, że Komisja nie uzasadniła w wystarczający sposób swojego wniosku, że nie było możliwe ustalenie ceny rynkowej podobnego niezabezpieczonego kredytu ze względu na ograniczoną liczbę transakcji o podobnym charakterze na rynku. To na Komisji spoczywa bowiem ciężar dowodu na okoliczność łącznego spełnienia przesłanek zastosowania kryterium podmiotu prywatnego, a zatem korzystania ze swoich uprawnień w trakcie postępowania administracyjnego w celu żądania i uzyskiwania wszelkich niezbędnych informacji.

Sąd potwierdził następnie, że skarżąca była beneficjentem drugiej gwarancji, której jedynym celem było umożliwienie Fundación Valencia dalszego realizowania zobowiązań wynikających z pierwszego z udzielonych kredytów. Okoliczność, że bank, który udzielił kredytu, może być pośrednim współbeneficjentem tej gwarancji, został w tym względzie uznany za nieistotny.

² Dz.U. 2004, C 244, s. 2 (zwanych dalej „wytycznymi dotyczącymi ratowania i restrukturyzacji”).

³ Dz.U. 2008, C 155, s. 10 (zwanym dalej „komunikatem w sprawie gwarancji”).

Jednakże w ramach kontroli obliczenia kwoty pomocy, jaką stanowiła druga gwarancja, Sąd orzekł, że oceny Komisji – zgodnie z którymi działalność skarżącej przynosiła straty, a wartość jej akcji, na których ustanowiono zastaw na poczet zabezpieczenia kredytu była bliska zeru – były obarczone nieprawidłowością ustaleń faktycznych i oczywistymi błędami w ocenie. Z jednej strony bowiem z dniem udzielenia drugiej gwarancji podjęto decyzję o podwyższeniu kapitału i rozpoczęto sprzedaż nowo wyemitowanych akcji, w związku z czym kapitał zakładowy skarżącej, podobnie jak jej fundusze własne i zyski wzrosły, a jej działalność była rentowna. Z drugiej strony, na koniec roku obrotowego 2009/2010 fundusze własne skarżącej, rzędu 57,3 mln EUR, były znaczne, a jej majątek netto był dodatni.